

FAXE, VILHELM

**Predikan vid urtima riksdagens början i
Stockholm d. 27 nov. 1817, hållen och på
högv. preste-ståndets begäran till trycket
lemnad af Vilhelm Faxe ... Stockholm, tryckt
i kongl. ordens-boktryckeriet,**

Stockholm
1817

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

1817

Teol.
Pred.
Biblid.
(22)

PREDIKAN

1700-1829

vid

Urtima Riksdagens början i
Stockholm d. 27 Nov. 1817,

*hållen och på Högv. Preste-Ståndets begäran
till trycket lemnad*

af

VILHELM FAXE,

Biskopp och ProCanc. i Lund;
Commend. af Kongl. Nordst. Orden;

STOCKHOLM,
Tryckt i Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1817.

PREDIKAN

114

Christina Elisabethas dödan i
Stockholm d. 27 Nov. 1877

I denna kyrka för tillfället prästordföreståndare
Hilf. J. J. J. J.

11

WILHELM FÄRD
Bibliotek och tryckeri i
Göteborg, af Bengt Jönker Östman

STOCKHOLM

Tryckt i Kungl. Ordens-tryckeriet, 1877

och
1877
11-
11-
11-
11-

Ev
För
Din
Sam
borg
Du
bröd
de k
brod
att l
Din
nat
évig
lemn
göra
och
lar
lek
hvar
nesl
der!
bed
ver
för
befo
de o
end
hjer

Evige Gud! Du är vår Fader och vi Dine barn. För tid och evighet vill Du göra oss lycklige. Din faderliga hand upprätthåller och styrker vårt Samhälle. Din barmhertighet är öfver alla medborgare hvar morgon ny. Otalige åro de medel Du oss förlånt, att befordra vår egen, våra medbröders och det allmännas väl. Mångfaldige åro de band, hvarmed Du oss förenat, för att i ett broderligt samfund låtta hvarandras bördor och att lugnare njuta lifvets sällhet. Du har sändt Din Son Jesum Christum, och genom Honom öppnat för oss, Dina affällige barn, tillrådet till Din eviga nåd och förbarmande. Uti Honom har Du lemnat oss det högsta efterdöme af allmänt välgörande, och lårt oss, huru vi i broderlig endragt och kärlek skola lefva tillsammans. Du meddelar oss Din Helige Ande, att stadfästa denna kärlek i våra hjertan, och verka i oss allt det goda, hvarigenom vi varda Dig behaglige, vårt Fädernesland och Menskligheten nyttige. Allgode Fader! vi tacke Dig för alla Dina välgerningar och bedje Dig, att Du vill sända Din välsignelse öfver Konung och Folk, samladt inför Ditt ansigte för att helga våra föresatser och våra beslut till befordrande af Fäderneslandets bestånd, anseende och välgång! Utgjut öfver oss kärlekens och endragtighetens ande! Lifva allas håg och allas hjertan till sann gudsfruktan, enighet och verk-

4

samhet för det goda! Gif kraft och visdom och framgång åt hvarje medborgare, som vill verka det godt år! Du som *tålmod och trösten gifver, förlåne oss, att vi äro ens till sinnes genom Jesum Christum!*^{a)} Hör oss! Himmelske Fader, *Fader Vår.*

Text. 1. Thess. 5: 15.

Ser till, att J alltid faren efter det goda inbördes och med hvar man.

O, Herre Gud! helga oss i Dine sanning! Ditt ord och tal blifver en evigt gällande sanning.

Betragtelse:

Samhållens bestånd, förvaradt genom Medborgares Gudsfruktan, enighet och verksamhet för det goda.

Låt tron ock i mig verka,
Hvad jag mig tager för:
Att man må kunna merka,
Hvad tro och kärlek gör.
Hjelp mig i denna värld
Ostrafflig lefva kunna;
Så skall Du, Gud, mig unna
En salig hådanfärd!

Det Folk, till hvilket Apostelen Paulus uti anförde text talar, hade stiftat ett Christligt Samfund. Han vakade för dess bestånd. Han uppmuntrade hvarje ledamot, att deltaga i samma

a) Rom. 5: 5.

omsorg genom Gudsfrugtan, enighet och verksamhet för det goda. För den förstnämde egen-
 skap voro desse medborgare så mycket mer kända, som de deruti voro en *efterdömelse för de trogna* b) och till de tvänne sistnämnde dygder uppmuntrade han dem, i följd af den förening, hvilken de, som ljusens barn, knutit med Frelsa-
 ren Jesum Christum. Lifvade af Jesu anda (och af denna drifvas alla Guds barn) ågde de vilja och kraft, till de ådlaste handlingar, till de största uppoffringar. *Det var deras tro som verkade genom kärleken.* c)

Skulle icke äfven vi, såsom Jesu Christi bekännare, följa deras efterdöme? Ho skulle icke erkänna denna sanning, att *Samhällens bestånd förvaras genom Medborgares Gudsfrugtan*? När är ett Rike närmare sitt fall, än då dess invånare icke äkta, att hafva Gud i kånslö? Hvar-
 est är allmänna säkerheten mera vacklande, än der Folket icke är ledt af en sann Religionsgrundsatser, eller icke styrkt af dess anda? Hvad säger erfarenheten? Hos hvilka finnes den äkta frimodigheten, det varma nitet för mensklighetens vål, antingen hos dem, som *vandra i mörkret, och i sina vågars villo*, eller hos dem, som blifvit upplyste af Evangelii klarhet och genom nåden styrkte af dess kraft? Endast de sednare kunna vara sitt Fosterlands upprigtige vänner och sine likars sanne vålgörare. När, säger den redlige, jag med fredadt samvete kan yttra: *mitt vittne är i himlen, och den mig känner är i*

b) 1. Thess. 1: 7. c) Gal. 6: 5.

*höjden; d) kan jag vara den blindes öga, den haltes fot, och de fattigas fader e). Hvad in- tyga håfderne? Jag vill ej omtala den tid då hed- niskt mörker betäckte Landet, -- men fanns väl någon medborglig anda, när en tyrannisk Re- geringskonst var förenad med blotta skalet af Christendomen? Kärnan var dold och kraften o- känd. Antingen rådlöshet eller öfverdrift, an- tingen feghet eller svärmeri hade intagit de fle- stes sinnen. Blodet, som rann för nära 500 år tillbaka, här utom dessa murar, ropar väl icke håmd. Den var Herrans; men de oskyldige offren ropa: Medborgare! Landsmän! Sen i vårt öde medborgares våda, när Samhällets medlemmar å- ro drefne af en falsk religions grundsatser. Vår- deren den lyckan, att åga Jesu Evangelium i sin kraft. *Behållen det J hafven, att ingen tager eder krona. Medan J hafven ljuset; tron på ljuset, att J mågen blifva ljusens barn. Van- dren medan J hafven ljuset, att mörkret begri- per Eder icke f). Fruktar Gud, ärer Konungen, älskar bröderne g).**

Samhällets bestånd förvaras genom Med- borgares enighet. När förenade sig menniskor för något bestämmt ändamål, utan med förbindel- se, att samfällt arbeta för dess uppfyllande? Å- ro ledamöterna skingrade till sine afsigter, stridi- ge om det mål, dit de alla skulle syfta; upphör villkoret för deras förbund. Der ingen öfverens- stämmelse är, der är icke heller någon gemen- sam verkan. Den christliga endragtigheten före-

d) Job. 16: 19. e) Job. 29: 16. f) Joh. 12: 35. 36. g) 1. Petr. 2: 17.

7

nar allas sinnen, att befördra hvars andras gagn, att afvända allt skadligt, att förekomma allt missnöje och all oro. Den söker, att bibehålla stillhet och lugn. Hår skola medborgare dela andras öden med lika känslor, som hade dessé träffat dem sjelfve. Tacksame mot Försynen för det goda de njuta, anse de detta icke för någon sin enskilda tillhörighet, utan som en del af det hela, för hvars förkofran och bestånd de lika nitiskt vaka, som för de mest beståmda egna rättigheter. Deras handlingar och verkningss-förmåga inskränkas icke till dem sjelfve och till deras närmaste, utan utvidga sig för medbröders, för fosterlandets, för mensklighetens väl. De betrakta sig, icke som den punkt, omkring hvilken allt bör hvålfva, utan som en länk i den kedja, hvilken sammanhåller det hela, men afbruten rubbar dettas bestånd. Förbindelsen med andre vårdera de så mycket högre, som de derigenom kunna stifta och verka ännu mera ådelt och godt. Ett sådant Samfund, underhållet genom förtroendet och tillgifvenheten, styrkt genom Religionens heliga band, skall hos hvarje dess ledamot finna ett lika ömt deltagande, ett lika varmt hjerta, en lika god vilja för det gemensamma bästa. Så, Chr. Åh! *fullborda redlige medborgare sin kallelses hopp; så vandra de som tillbörligt är, vinläggandes sig, att hålla andans enhet genom fridens band h*); så sluta de sig till hvarandra i den lyckliga föreningen, som knuten på jorden, skall fortfara i himlen, stadfastad genom

h) Eph. 4: 3.

Frålsarens förbön: *Helige Fader förvara genom Ditt namn dem Du mig gifvit hafver, att de blifva ett, såsom ock vi!* i)

Der *Gud gifvit folket ett så endrågtigt hjerta* k), der är glädje och frid i palatset, glädje och frid i hyddan. Hvad lugn och tillfredsställelse skall icke Regenten, under sine annars tunga mödor, njuta af en sådan undersåtarnes för- ening. Deras hjertan fåsta sig närmare vid Honom, som vakar för deras gemensamma vål. Han finner Statens medlemmar dela lika varma känslor för hvarandra, som Han sjelf hyscr för alla. Han ser sin omsorg mött af denna medborgliga anda, som frenjar och understödjer, af laglydnaden, som verkställer, af förtroendet, som styrker allt godt. Tilliten till ett enigt folk skall göra Hans regemente starkt och Hans anstalter kraftfulla. *När de rättfärdige hafva öfverhanden, så går det ganska vål till!*

Prisen detta samhälle lyckligt. Bomarne för dess portar åro fasta. Otillgängelige för fiender åro dess grånsor. De försvaras af den starkaste mur: medborgares gemensamma hjertan, medborgares gemensamma krafter. Dess grundvalar skola icke skakas af egennyttan, som upplöser alla förbindelser med det hela, som samlar omkring sig landets goda, men sprider intet åt torftige bröder; icke af stoltheten och sjelfklokheden, som hōja sig öfver alla och förkasta det mest grundliga, hvilket af dem sjelfve icke år förestafvadt; icke af hatet och afunden, som förbittra allassin-

i) Joh. 17: 11. k) 2. Chrön. B. 30. 12. l) Ordspr. [28: 12.

nen och störa allas lugn. Den störstas icke, denna samhällsbyggnad, af partiaggets våldsamma ström: den eger lugn under ledningen af enighetens anda. Skola vi här nedtysta, eller uppkalla forntidens vitnen? Nej, glömmom våra olyckor, -- men prisom Försynens nådefulla styrelse. Hvad hade inträffat, om Herren icke hade utsett medel att upprätthålla det till sitt fall lutande Samhället? Det är förutsagt i Lucæ 8:de Cap. *När ett Rike sönder sig mot sig sjelf, varder det fördömt, och hus faller på hus.* Højom (derföre tacksamma suckar till verldarnes allsmåktige Styresman, som låtit oss lefva under ett *stilla och roligt regemente.* Inskrifvom i våra hjertan Pauli förmaning: *Ser till att J alltid faren efter det goda inbördes och med hvarannan. Varen fullkomnade i ett sinne och en mening m).*

Men är det möjligt, att medborgare kunna vara så ens till sinnes? Kan man vänta hos alla lika tänkesätt? Begårom ej omöjligheter. All strid på jorden kan icke undvikas. Men den förlorar sin håftighet under styrelsen af fridens och kärlekens anda. Den christliga endragtigheten fordrar icke enformighet i tänkesätt och omdöme, men den fordrar rena afsigter, sådane beslut, att man icke yrkar annat för sig, än det, som kan bestå med det allmänna bästa; att man främjar icke blott sin egen, utan derjemte andras fördel; att man anser det allmännas tillstånd för sig viktigt, dess vålgång, anseende och åra, såsom sin egen. Andras olika tankar och

m) 1. Cor. 1: 10.

åsigter upptagas med tålmod, fördragsamhet och agtning för likars bättre upplysning, ljusare omdöme, mognare erfarenhet. *Kärleken*, säger Paulus, *upplåses icke. Han skickar sig icke ohöfliga. Han söker icke sitt, Han förtörnades icke. Han tänker icke argt. Han fröjdar sig öfver sanningen.*

Så behaglige denna sinnenas sammanställning, desse goda afsigter, desse varma känslor för det allmännas väl än åro, måste de likväl öfvergå till verksamhet och handlingar, om något godt skall fremjas. *Samhällets bestånd förvaras genom medborgares verksamhet för det goda.* Paulus insåg detta. Han uppmanade icke blott till ädla föresatser och goda beslut, utan derjemte till ifrigt bemödande, till nitiska åtgärder. *Farer*, säger han, det är, eftersträfven med synnerlig flit, arbeten kraftfullt, tåflin med hvarandra i drift och nit för den allmänna välfärden. Så talar och hvarje Samhälle till sine ledamöter. Dess bestånd kan vara visligen grundlagdt, men det behöfver försigtigt vårdas. Huru vidsträckt är icke *det goda*, för hvilket den omtänksamme medborgaren arbetar? men kan det väl någonsin vinnas utan verksamhet? Fromma önskninagar, välmenta ord, ömma suckar, hvad verka de? Kan hårigenom något nyttigt uträttas, någon vis anstalt befordras? Nej! rådighet, drift, nit, kraftfulla åtgärder utmärka alltid den rätt-sinte undersåten, som antingen genom sin magt och anseende, eller genom sina själskrafter och andra jordiska fördelar, eller genom andre vårdige medel, vill vara sitt Fosterlands sanne vän och trogne vårdare. *Varen därför icke tröge i*

det J hafven för händer n). Förtröttens icke, att göra det godt åro).

Men denna verksamhet, var den någonsin agtningsvård, utan *upprigtighet* i hjertat och *renhet* i afsigter? Ensidiga uträkningar, fikande att öka egna rättigheter på andras bekostnad, sorgfällighet, att gagna vissa delar af Samhället, men med det helas förlust, kunna icke bestå inför samvetets, långt mindre inför Guds domstol. Den visdom, som ofvanefter år, hon år *ren, sagtmotig, full af goda frukter, opartisk, oskrymtelig* p).

Ja! verksamheten måste ledas af *visheten*. Den har intet annat syfttemål ån samhällets högsta fullkomlighet, den nyttjar inga andra medel, ån dem redlighet och åra föreskrifva. Den våljer icke annat utrymme, ån den kan uppmåta, den söker efter ingen annan plats, ån den kan fylla, den stråfvar dit, der den kan vara nyttigast. Men denna oroliga beställsamhet, som *har omsorg om mångahanda*, men fäster sig vid intet; detta oförstånd, att prisa det ovanliga, såsom det sanna, det vågsamma för det nyttiga, det lysande för det goda, åro icke frugter af någon sann medborglig anda. *Der man icke med förnuft handlar, der går det intet vål till; och den, som snar år på fötterne, han stöter sig* q).

Verksamheten hos den nitiske medborgaren år ock *outtröttlig*. Huru långt hinner man, om man börjar med värma, men fortsätter med köld? Tätta förändringar, nya förslag hindra oftare, ån

n) Rom. 12: 11. o) 2 Théss. 3: 13. p) Jác. 3: 17. q) Ordsp. B. 16: 20.

de befordra goda verkningar. *Oväntade hinder; oförutsedda händelser komma nog opåkallade. Men icke heller för desse afskräckes den verk- same. Ofta leda de omtanken till säkrare åtgär- der för framtiden. Bekymmersamma utsigter för det allmänna hafva genom Försynens styrelse ic- kesållan våckt medborgares sinnen till mognare ef- tertanka och visare beslut för stadgandet af Sam- hållens vålgång och bestånd. Misströstom då ic- ke, om vi upptåcka oredor, eller om, vid vår om- sorg för Fäderneslandets väl, oss möta bekym- mer. Det är mensklighetens lott, men det är mensklighetens tröst, att allt kan vinnas genom Gudsfruktan, enighet och verksamhet för det go- da. *I allt öfvervinna vi genom Honom, som oss ålskat hafver r*). *Tröttens därför icke uti edra sinnen, gifvandes Eder utöfver s*). *Den ett godt verk uti Eder begynt hafver, Han skall det ock fullborda, intill vår Herres Jesu Christi dag t*).*

Desse tänkesätt, grundade i den saliggörande låra vi gemensamt bekänna, hafva alltid varit vår- derade af vår vördade Konungs menniskoålskan- de hjerta, oafbrutet hafva de blifvit yrkade från Hans Thron, uti Hans författningar, i de tempel, der han befalt dem utspridas. Under regerings- bördans tyngd har han njutit många glada stun- der af öfvertygelsen, att Han regerat öfver ett gudfruktigt, enigt och för det goda verksamt folk. Måtte detta Riksmöte stadfåsta denna öfverty- gelse, och våra åtgärder vittna om den sanna

r) Rom. 8: 33. s) Ebr. 12: 3. t) Phil. 1: 6.

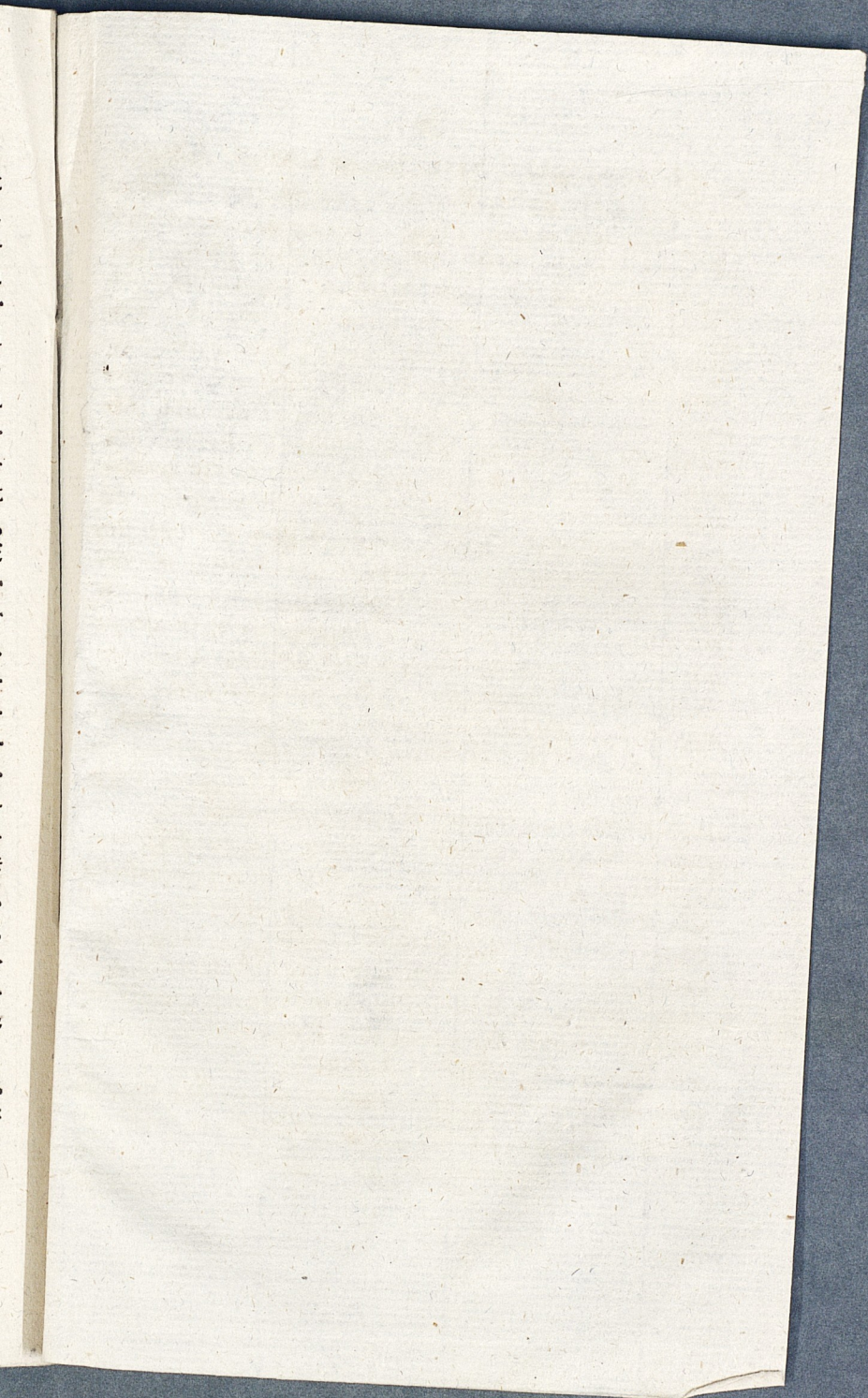
tillgifvenhet, det innerliga förtroende, och den dödliga tacksamhet, hvarmed ett lyckligt Folk vördar den Konung, hvars sanna åra och högsta lag är Folkets vål.

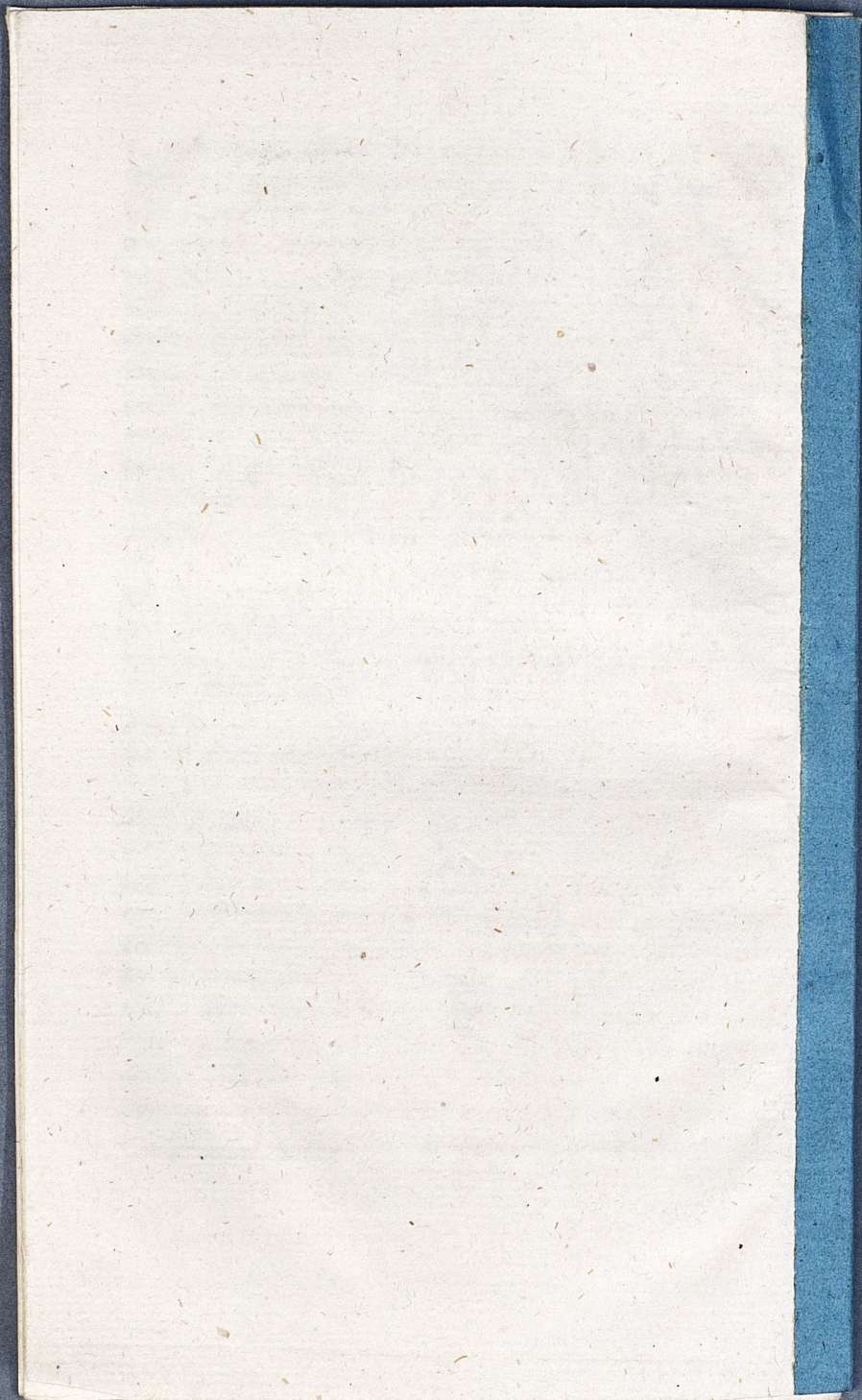
Högborne Furste! Sveriges och Norriges Kron-Prins! Omkring Dig samlas för tredje gången det Folk, hvars vålgörare och försvarare Du varit från första stunden Du beträdde Svenska jorden. Hvarje landsort har varit ett särskilt föremål för det ädelmod, hvaruti Ditt hjerta njuter den gladaste tillfredsställelse. Alla känna lifligt och vårda oupphörligt Dina välgeringar. Den tacksamhet, som för Dig i Helgedomen frambares, är lika så upprigtig, som den önskan varm, att våra öfverläggningar måtte utmärka den samdrägt, den fosterlandskärlek, och det nit, hvilka böra vara oskiljaktige från ett Folk, som verksamt vakar för det Samhälles bestånd, hvilket blifvit upprätthållit, försvaradt och stadgadt genom Dina dygder, och genom Dina förtjenster.

Vördade Arf-Furste! Sveriges och Norriges Arf-Prins! Svenska Folket har hyllat Dig i sina hjertan. Öfver Dig hafva vi nedkallat Allmaktens vålsignelser. Nu förnya vi dessa tänkesätt och dessa önsknningar. Hvem gladdes icke, då hos Dig så tidigt utvecklades de lyckliga egenskaper, som fortskyndade Ditt verksamma deltagande i vårdandet af Rikets angelägenheter. Vår glädje skall ökas under fortsättningen af det nit för allmänt vål, hvartill Ditt för Svenska Folket varma hjerta Dig uppmanar, och hvaruti Du åger de närmaste och största efterdömen.

Svenske Mån! Svea Rikes Höglofl. Ständer!
 Vi lefva i ett Samhälle, som, ehuru uråldrigt, fast
 och skyddadt af en mild och vis Konung och
 af goda lagar, likväl fordrar samtliga Medborga-
 res medverkan för dess bestånd, förkofran och
 sällhet. Detta år i synnerhet nu vår plikt. För
 desse ändamål äro vi kallade. Nyss hafva vi i
 våra hembygder, i våra tempel, hemburit Herra-
 nom våra lof- och tack-offer för Guds utmärkta
 vård om vår heliga Låras renhet och bibehåll-
 lande. Mätte detta Riksmöte vitsorda, att vi der-
 af håmtat en förådlad håg, en förnyad kraft, att
vandra så som Christi Evangelium värdigt är,
 v), så att vi *blifva endrätteliga tillsammans i*
en håg och ett sinne. Det pröfvas nu, om i *vår*
tro finnes gudagtighet; i gudagtigheten; broderlig
kärlek, i broderlig kärlek allmännelig kärlek x).
 Ädle Mån! *agten på Eder inbördes, att upp-*
våcka till kärlek och goda gerningary). Ålska-
 de Medbröder! *Faren efter allt som tillfreds tje-*
nar och det, som till förbättring tjenar z). Red-
 lige Borgare! *Söken Stadens bästa, ty då ho-*
nom väl går, så går det Eder ock väl a). He-
 dervårde Danemån! *Hvad sant år, hvad årligt*
år, hvad rätt år, år någor dygd, år något lof,
tänker derefter z). Bröder! om vi så skicke oss;
 skola framgång och välsignelser följa våra åtgär-
 der. Närvarande och kommande slägter skola in-
 tyga: *i hela hopen, som här församlades, var en*
anda och en själ b). Amen.

v) Phil. 1: 27. x) 2. Pet. 1: 5. y) Ebr. 10: 4. z) Rom. 14:
 9. a) Jerem. 29: 7. b) Apostl. G. 4: 32.

www.books2ebooks.eu